

קיט:

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

מסורת הש"ס

עין משפט
גו מצוה

כ"ד א מ"י פ"ג מהל'
מנוכה הלכה יא
ט ש"י א"ח שיתן תבט
ספיקא:
כ"ג ב ג מ"י פ"ח מהל'
מנה הלכה ט ופ"ו
ט"ז ה"י א"ן סגן עשין פ"א
ט"ט ח"ח פ"ח א"ח תפח
ט"ט פ"ח פ"א:
ט"ז פ"ח פ"א:

הורה אור השלם

- 1 ויהי מה ארץ ויאמר
- 2 ד ר"ח ור"ח אומיעץ
- 3 ד ד הכר ויעבר את
- 4 דושה ששאל ב"ח כ"ג
- 5 ודא עבר לפניהם
- 6 שנתו ארצה שבע
- 7 נשים עד שנתו עד
- 8 בראשית לג
- 9 עלה הפרץ לפניהם
- 10 וזל העבר שער ירצאו
- 11 ועבר מלכס לפניהם
- 12 כיבה כ"ג
- 13 וירגל הילד ויגמל
- 14 על אברקם משה
- 15 זל ביום הגמל את
- 16 אברהם בראשית כ"ח
- 17 וזל ב"ח וירצאו ב"ח
- 18 דברי א"א כ"ו
- 19 כ"ט ישעיהו אשא
- 20 י"ש י"א א"א:
- 21 תהלים קט"ז

רבינו הגאון

- 1 ר"ח החם מקום שנתו
- 2 תפול יבול לפשוט
- 3 שוט לברך אחיו ר"ח
- 4 ר"א ר' כ"ב בה דברים
- 5 אלעזר בן פרטא
- 6 סוף י"א מ"י פ"ח
- 7 חזקוני
- 8 שגמול הקבה חסד
- 9 ר"ע יצחק אור שאובלין
- 10 ויחזיק אומר לאברהם
- 11 ב"ח אומר אני
- 12 כ"ח ש"א פ"ב וישאל
- 13 ר"ח ע"ד ונתין לר"ח
- 14 ויחזיק א"א א"א ולי נאה
- 15 ב"ח שגמול כ"ט פ"ח
- 16 א"א ש"ח
- 17 א"א ש"ח
- 18 א"א ש"ח
- 19 א"א ש"ח
- 20 א"א ש"ח
- 21 א"א ש"ח

אבל לפנינו מצוה אברה. לפי מה שפירש לעיל דהפסוקים לא הוו הפסק וברכה אחרונה היא חתימת הראשונה לא יתכן כאן דאין יבדל לפניו ולא יתחום אחריו מהר"י: **אמר** רב ש"א יעקרו חבורה אחרונה. רב מוקי למתניתין כדרי יהודה דכבר דאין הפסק נאכל בשני מקומות והכי אוקימנא סתמא פסק כ"ל זולין (לעיל ד' פ"ו). שמי חבורה שהיו אלוכלת בביה אדח אלו הופכין פניהם ואוכלין ואלו הופכין פניהם ואוכלין והשמש באתמע פירוש משום היכרא וכשהשמש עומד למוזא קופין את פיו עד שמגיע אלל חבורה ומוקי לה בגמרא כרבי יהודה והיינו דוקא כפסק אלל מנה לא אשכחן בשום דוממא דיתמסר בשני מקומות וזי משום דתתקא דלפסק מנה על כתיבן לא איתמסר דלי לא מיתמסר הכי ליפדן ממתני' לרב דאין מפטירין אחר הפסק אפיקומן הא אחר מנה מפטירין ולא מני' לשניי כדמשני לשמאל לגבי שני מקומות לא הו רבומא פסק טפי ממנה אלל ודאי רב לא איירי אלל כפסק והא דקאמרין לקמן א"י הוה ימיני קמיה דרבה והוה קא מנתמסר פי' הקוטרס לקמן וה"ג דלא הוה זמן הפסק הא איתמסר מנה לפסק ולא נהירא ויכירושלמי מפרש לה גבי תענית דאמרין פ"ק דמעמיט יטן אסור לאכול ולא שני אלל יטן מתמסר אלל מתמננס לא ורבה הוה מתמננס וכפי למיסר דבר הכי וקמייתו ראיח מפסק דבר הכי דפסק לא חשיב נמוס בעלמא כשניה מעליה לענין שני מקומות ה"ג לא חשיב נמוס לענין תענית דלמחר לאיתסורי באלילה בתר הכי: באחרונה

אומר לו לדוד מול וברך אומר לה' אקרא: **מתני'** אין מפטירין אחר הפסק אפיקומן: **גמ'** מאי אפיקומן אמר רב ש"א יעקרו מחבורה לשמאל אמר כנון **אורדילאי** לי וגזיליא לאבא ורב הניבא בר שילא ורבי יוחנן **(אמר)** כנון תמרים קליות ואגוזים תניא כותיה דרבי יוחנן אין מפטירין אחר הפסק כנון מצה אפיקומן תנן אין מפטירין אחר הפסק אחר הפסק הוא דלא אבל לאחר מצה מפטירין לא מביעיא קאמר לא מביעיא אחר מצה דלא נפיש טעמיהו אבל לאחר הפסק דנפיש טעמיה ולא מצי עבודה לית לן בה קמשמע לן גימא כמסיע ליה **הסופגנין** והדובשנין והאיסקריטין אדם ממלא כריסו מהן ובלבד שיאכל כוית מצה באחרונה באחרונה אין

לכפול. כל ההלל: **כופל דברים**. מעט היה כופל כנון מברך הבא ולמטה: **כנון בנו וגו'**. ממשפחת אפרים בן יוסף חשיב ואילו עד יהושע ולא משכה גדל ליהושע: **מתני'** מפטירין. לשון הנפטר מחבורה. כשנפטרו מן הסעודה מביאין מיני המתקה: **גמ'** **ארדילאי** לי. כנון אני שרגיל לאכול כמהין ופטירות לאחר סעודתי: **וגזיליא לאבא**. לרב שהיה רגיל לאכול גזיליס לאחר סעודתו. ולשון אפיקומן הוילאו והביאו מיני מתקה: **אין מפטירין אחר מנה אפיקומן**. שצריך לאכול מנה בגמר הסעודה וזכר למנה הנאללת עם הפסק חו היא מנה הנזועה שאנו אוכלין באחרונה לשם חובת מנה אחרת שלאחר אכילה. ועל כרחינו אנו מברכין על אכילת מנה בראשונה (הואיל ו) [אע"פ שאינה] כלה לשם חובת בראשונה רב הסדא לעיל (דף קט"ו). גבי מרור דלאחר שמילא כריסו הימנו היאך חזר ומברך עליו הכי נמי גבי מנה הלך **(ה)** מהיינו מברך בירשא והדר אכיל מנה באחרונה בלא ברכה אכל לא מרור דלאו חובה הוא: **רשב"ם**

לכפול. את ההלל: **כופל בה דברים**. מעט היה כופל מברך הבא ולמטה: **מאודך ולמטה**. ולי נראה משום כבוד ישי ושמואל ודוד ואחיו שאמרוהו מאודך ולמטה כדאמרן לעיל) כופלין אותו ויש לשנות אחרות ולא נהירא: **ולא כמנסי**. שנקבר מול בית פעור ולא זכו עלמתיי ליכנס בארץ כעלמות יוסף שנקברו בארץ כדכתיב (יהושע מד) ואת עלמות יוסף קברו בשכס והיינו דכתיב (דברים כ) כי אנכי מת בארץ הזאת בחוזה לארץ איני עובר את הירדן אפילו לאחר מיתת לא יעברו עלמתיי את הירדן: **כנון בנו יהושע בנו**. ממשפחת אפרים חשיב קרא גדל ליהושע: **מתני'** מפטירין. לשון הנפטר מחבורה. כשנפטרו מן הסעודה מביאין מיני המתקה: **גמ'** **אמר רב ש"א יעקרו מחבורה**. אחר שאכלו הפסק מחבורה לא ילכו מחבורה אחרת לאכול לא פת ולא שום דבר גזירה דילמא לאי למיכל לא הפסק בשני מקומות ואזי מנן סתמא כר"י כפיצל זולין (לעיל דף פ"ו). דפסק נאכל בשתי

חבורות ואין האוכל אוכל הפסק בשני מקומות. והך מילתא דרב אוקמיה החס בשעת אכילה אכל לאחר אכילה יכול ליעקר לומר הלל מחבורה אחרת ולא קפיד אלל לאכול בני' מקומות אכל לאכול דברים אחרים כמקומן הראשון שרי רב ובלבד שלא יעקור לזולין עם חבורה אחרת. והיינו דפלגי עלים שמואל ורבי יוחנן דאמר רב ש"א יעקרו מחבורה לראשונה וליכא לפרושי שלא יעקרו מחבורה לראשונה אלא מחבורה אחרת שאלו קלת מן הפסק לא יאכלו בשני מקומות אחרת דהא סתם לן מנה כפיצל זולין **(ס)** וכשהשמש עומד למוזא קופין את פיו עד שמגיע אלל חבורה ותרתי סתמי למה ולרב הכי משמע ליה אפיקומן אפיקו מנייכו הוילאו כליכס מכאן ונלך ונאכל כמקום אחר: **כנון ארדילאי** לי וביאו מיני מתקה. והתא שמואל למימר דלא מביעיא שלל יעקרו מחבורה לחבורה אחרת אלל אפילו מחבורה אסור לאכול כלום אחר הפסק שלל יאכד ממנו טעמי הפסק ולפי שדתי לראל כנון על השבע וכן כל קרבנות כדכתיב (במדבר י"ח) למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין **(ס)**: **אבא**. כך שמו של רב אלל ככבוד קורין אותו רב ככבוד רב כמו שקורין לרבי יהודה הנשיא בארץ ישראל רבינו וכן מוכיח בשחיטת חולין (דף ק"א): **דלמרי'** מאן ריש סדרא ככבוד אלל אריכא וכרב מיירי שהיה רב ארון כדודו כדאמרין בתוספתא נדה (דף כ"ד). ורבי יוחנן כשמואל סבירא ליה אלל שהיה רגיל חללו כקניוט סעודה: **אין מפטירין אחר המנה אפיקומן**. שצריך לאכול מנה בגמר סעודתו וזכר למנה הנאללת עם הפסק בכריכה. חו היא מנה הנזועה שאנו אוכלין באחרונה לשם חובה ועל כרחינו אנו מברכין על אכילת מנה בראשונה אע"פ שאינה לשם חובה כדאמר רב הסדא לעיל) גבי מרור דלאחר שמילא כריסו ממנו היאך חזר ומברך עליו הלך ומברך בירשא והדר אכיל מנה באחרונה ואחר אותה מנה אין נפטירין ממנה באכילת דבר אחר שלל לשכח טעמה. ובמנה בזמן הזה מיירי דליכא פסק בדהה דלא בזמן חובה כדאמר תנן אין מפטירין אחר הפסק אפיקומן והיינו אחר פסק ומנה הנאללת עמו: **אחר הפסק הוא דלא**. אכיל בזמן דליכא פסק דאין אוכלין אפיקומן אחר הפסק והמנה שעמו: **אחר מנה**. בלא פסק מפטירין: **סופגנין**. ריקקין העשויין כספיו ממוך שעיסתן רכה אין חורת לחם עליהן ואזן בעינין לחם דכתיב (דברים ט) לחם עוני: **דובשנין**. מטוגנין בשמן ודבש ואינו לחם עוני אלל לחם עשיר: בראשונה

16 פוסק לג. מגילה כ"א:
17 לעיל י: מחמת לה:
18 ודרה ס"ג: ד) וסוכה
19 לג. מתוך פ"א: (ס) וז"ל
20 דבר אסור. (ו) וז"ל אסור.
21 לעיל פ"ו. (ט) וברכות
22. (ס) וז"ל אמרו.
23 (תוספתא פ"י ה"ח).
24 (תוספתא פ"ב ה"ג).
25 (ברכות ד"ג). (ע"א).
26 וברכות ד"ג. (ט) ופסוק
27. (ט) דף קט"ו.

הגהות הב"ח

(ה) ר"י ד"ה אין מפטירין ובי הלך אתחוויהו:

מוסר רש"י

לכפול. כל פסוק ופסוק. ונתן כן משפט שפירש סתמה כפולה. הווי משפחה ופוק. יאמר נא שפירש פתמים. קראתי י"ח ע"ה מתחלה י"ח ע"ה אלל. טוב לחסות טוב לחסות. סבוכי סבוכי. דחה דחתי. ויהי לי לטובה קול רנה רשועה. יתן ה' ימין ה' אל אמות ולמות לא ממני. פתחו לי שערי צדק וישעיהו. אלל מחורן ולמטה לוי כפול. והיינו דלמתיין (סוכה לג). מוסף לכפול מחורן ולמטה (ס"ח). עובר. וקרא (לעיל י"ג). יעבר את הברש"י וקרא את המוסף (גמ' כ"א). קדשו לרזן לפניו (סוכה ל"ט). כופל בה דברים. מלל והלאה (ש"ס). מוסף בה דברים. כהן מוסף לכפול על כפולתו של רב **(ש"ס)**. מאודך למטה. דפרישת לעיל. סלל הממוזר כפול מלל ועד כאן **(ש"ס)**. אין מפטירין אחר הפסק אפיקומן. כשנפיק עמי ומת להפטר מן הסעודה דהיינו אחר הפסק שהוה נאכל באחרונה על החובע. שכן חובת כל הקרבנות כדקתמא לן (שולחן קל"ב) למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין. אין נפטירין די אפיקומן ויעיר **(ל"ח)**. שלא יעקרו מחבורה אחרת אפיקומן לשון אפיקומן לשון אפיקומן. כלומר שאלו חבורה אחרת אפיקומן ויגמלא מפרש: **גמ'** **אמר רב ש"א יעקרו מחבורה**. אחר שאכלו הפסק מחבורה לא ילכו מחבורה אחרת לאכול לא פת ולא שום דבר גזירה דילמא לאי למיכל לא הפסק בשני מקומות ואזי מנן סתמא כר"י כפיצל זולין (לעיל דף פ"ו). דפסק נאכל בשתי